

ХРИСТО СМИРНЕНСКИ

МАЛКО ПОЕЗИЯ

chitanka.info

Сива, неприветлива и мокра дойде есента. Дойде и установи главната си квартира на ул. „Нишка“. Донесе тя традиционните си подаръци: непрогледни мъгли за главите на редакторите на „Народ“, локви и кал за колоните на „Епоха“, а за общоделските лидери по един вагон носни кърпички. Редакцията на „Епоха“ обаче изхитрила и заграбила най-много. Трие тя политическите си късогледи очи, въздиша лирически и плаче като на задушница. Въздишките ѝ са на два гласа: с единия оплаква блока, с другия стене за мъртвото общоделство. Две са и главните ѝ цели: да калайдисва всички пуснати по две хиляди пъти лъжи и клевети против омразните бордови и да брани социалдемокрацията, т.е. блока. Въздиша „Епоха“, цедят се въздишките, бродят из столичните улици, лепят се по мокрия паваж край двореца, обикалят край V полицейски участък, долитат до демократическия клуб и отекват в сърцата на тютюнджаиските честни деви. Но прозата е недостатъчна вече за черната есенна скръб на общоделците. Трябва поезия. И всеки брой „Епоха“ печата, препечатва и съчинителствува. И ето след законопроекта за референдума тя най-молитвено и трагично пее в брой 95:

*Какво ще стане с песните безчет
на светската нескончаема поема?
Ще рухне ли внезапно тоя свет,
та първий мрак пак всичко да обема?
Какво ще стане? Питам се сега
и с мисълта налита ме тъга.
Пророци няма... Черна нощ тъмней;
зловещ въпрос на моя ум тегней.*

Какво ли ще стане наистина „с песните безчет на нескончаемата светска поема“, която общоделството пее и чрез устата на Шайдемана, и чрез пискуния на блоковия хрът Кръстю Пастухов? Дали светът, т.е. буржоазията, внезапно няма да рухне, та мрак хептен да обземе общоделската душа? Пророци нямало — черна нощ тъмней. А в черната нощ някой пей:

*Черней, горо, черней, сестро,
ти за твойта хладна сянка,
а пък Кръстю и бай Янко
зарад приставската зестра.*

А в русенския благочестив вестник „Християнин“ — орган на най-трудолюбивото и честно съсловие — духовенството — някакъв свещеник беседва с „работници“ по комунизма. Беседата е тъй премъдра и нравоучителна, че неволно ни обладава богоугодното желание да хванем благочестивата брада на отчето, за да си отскубнем няколко десетки влакна за спомен. Но, моля ви се, *Вонмен*. Услишим светаго евангелия:

Беседа четвърта. Какво направи революцията в Русия.

Свещеникът (към Тома). Кажете на вашите водители, че вършат голяма демагогия, като поставят в един клас „цар, поп и чорбаджия“. Духовенството всяко е било към широките народни маси.

Тома. А какво ще кажете за онай материална издръжка, която черквата получава от държавата?

Свещеникът. Това, което духовенство и църква получават от държавата, не заслужава никакво внимание. Няма основание да се допуска, че духовенството не е било на страната на революцията, защото получавало издръжка от държавата. Който плаща, е господар, който получава — един вид слуга, следователно, духовенството трябва да бъде причислено към пролетариата, а не към буржоазията.

Тома. Ами защо духовенството не беше на страната на руската революция, т.е. не беше с народа?

Свещеникът. Амче... такова, туй, знайте... народът беше по-прост, а освен това и революцията беше една гигантска и пълна с неизвестност работа.

Дотука бяхме съгласни с отчето, че е прав. Но на края почва да скромничи: слуга бил всеки, който получавал пари. Банкери, царе, министри, владици — получават пари, т.е. те са пролетариат... Съкрушително! Но че грандиозността на революцията е изплашила в Русия духовенството. Хе, хе! От какви „гигантски и пълни с неизвестност“ бъчви отчетата не са се бояли. Имотите, привилегиите, дембелька — от всичко това революцията ви лиши, отче благочестиви. Напразно кандардисваш Тома Неверни, че то е народът, че „това, което държавата отпуска на духовенството, не заслужава никакво внимание“.

— Не гледай, че ям баница, това не заслужава никакво внимание!

Освен „драмата“ вестник „Християнин“ застъпва и лириката. Друго отче, свещеник Л., сочинителствува:

Към отците, делегати на свещеническия събор в Св. Преображенския манастир.

*Привет, привет, събратя драги,
привет към събора свещени,
привет, творци на дела благи,
от бога сте благословени.*

*Спомнете, че ний сме призвани
да тешим тоз наръд утруден,
от хищници той да се брани,
от родна църква да е буден.*

Точка. Дотук работата отива мирно и тихо. Събират се в манастира консуматорите на „дела благи“ (печени прасенца, пилета, пилафи и прочие) и си спомнят, че са призвани да „тешат народа“, т.е. вдовиците. Затуй поетът с калимявката прожалва: „От бога сте благословени!“. Всичко хубаво, ядат си божите хора, наливат от бинлика и... пишат стихове. Но внезапно нещо им идва на ум.

*Усили времена настаха.
Рушители чужди и свои
без срам, без свян тръгнаха
да рушат родни устои.*

Този куплет вероятно отците делегати са изпели много миньорно, със сълзи на очите. Но следните — буря иде, прах се вдига:

*Но, ей частът вече удари,
да дигнем знамето Христово,
да викнем дружно: Напред, другари,
да кажем нашо мощно слово.
Напред, отци, млади и стари!
Напред, към подвига свещени!
Напред, борци, напред, другари!
Бъдете благословени!*

Гръм и мълния! Видите ли сега! Поповете обявяват революция! Аз си ги представлявам как са се разтичали из светия Преображенски манастир, търкуляйки бинлици, чинии и чаши. Ония ми ти разветрени раси, разчорлени коси, настръхнали бради, подхвърлени нагоре калимявки — революция! Ненапразно другото отче казващо, че и те били пролетариат... Обаче, обаче! Спомням си нещо обаче. Отчето трябва да е символист и стиховете му трябва да се четат тъй:

*Но ей частът вече удари,
да дигнем знамето Христово,
виното свърши се, другари,
да идем да наточим ново.
Напред към зимника студени:
дал господ бели и червени, със оканици, чаши и
маркучи —
кой как с каквото там сполучи.*

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на **Моята библиотека** и нейните всеотдайни помощници.

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.